Dosarul nr. 2a-3635/23 (dosar electronic 2-23013652-02-2a-21092023)
Judecătoria Chișinău, judecător Sergiu Suvac

D E C I Z I E

mun. Chișinău 24 ianuarie 2024

Colegiul civil, comercial
și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
Președintele ședinței, judecător Ana Panov
Judecătorii Viorica Mihaila și Vitalie Cotorobai
Grefier Zoia Plești

examinând, în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Petrușca Sergiu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 mai 2023, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Petrușca Sergiu către Parmacli Vasile cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată, prin care acțiunea a fost respinsă, -

c o n s t a t ă :

La 27 ianuarie 2023 Petruşca Sergiu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Parmacli Vasile, solicitând încasarea de la pârâtul Parmacli Vasile în beneficul său a prejudiciului moral cauzat prin contravenție în mărime de 20000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 100 lei pentru taxa de stat.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat, că la 6 ianuarie 2023 a primit de la Inspectoratul de Poliție Botanica al Direcției de Poliție mun. Chișinău, Sectorul de Poliție nr. 5, scrisoarea cu nr. 34/20/4-27409 din 27 decembrie 2022, prin care a fost informat că adresarea sa înregistrată în Registrul de evidență a altor informații referitoare la infracțiuni cu nr. 21703 din 7 decembrie 2022, referitoare la acțiunile ilegale ale lui Parmacli Vasile, a fost examinată.

Notează, că organul de poliție a întocmit în privința lui Parmacli Vasile procesul-verbal cu privire la contravenție seria nr. MAI 05778424 din 20 decembrie 2022 privind comiterea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (l) Cod contravențional - injuria.

Declară, că prin scrisoarea Inspectoratului de Poliție Botanica al Direcției de Poliție mun. Chișinău nr. 34/20/4-1201 din 26 ianuarie 2023 se confirmă faptul necontestării de către Parmacli Vasile a procesului-verbal cu privire la contravenție seria nr. MAI 05778424 din 20 decembrie 2022.

Susține, că procesul-verbal cu privire la contravenție nu a fost anulat, respectiv faptul comiterii de către pârâtul, Vasile Parmacli, a contravenției prevăzute de art. 69 alin. (l) Cod contravențional este stabilit și probat incontestabil.

Relatează reclamantul, că în ziua când a fost numit cu cuvinte necenzurate de către pârâtul Parmacli Vasile la 5 decembrie 2022, ultimul având un comportament neadecvat, s-a exprimat cu cuvinte necenzurate și în adresa agentului constatator, fapt confirmat prin raportul agentului constatator adresat șefului Inspectoratului de Poliție Botanica.

Mai declară reclamantul, că Parmacli Vasile, prin comiterea contravenției i-a lezat onoarea și demnitatea de om, prin ce i-a cauzat suferințe psihice considerabile, care în sine constituie un prejudiciu moral.

Afirmă, că în urma contravenției comise de către pârât a suferit sentimente de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, imposibilitatea savurării modului obișnuit de trai, incapacitate de a se bucura în modul cuvenit de garanțiile prescrise de lege, toate aceste stări constituind elemente ale suferințelor psihice la care a fost supus din cauza acțiunilor ilegale ale pârâtului, Parmacli Vasile.

Subliniază reclamantul, că gravitatea considerabilă a prejudiciului moral (a suferințelor psihice) cauzate de către Parmacli Vasile, precum și gradul sporit de vinovăție al pârâtului se mai confirmă și prin aceea că, înjurându-l, cunoscând cu certitudine că Petruşca Sergiu este avocat și, respectiv, deține un statut special în societate, a acționat cu scopul de a-l umili și de a-i provoca suferințe psihice considerabile, cu intenție directă și cu un cinism și obrăznicie deosebită.

Apreciază Petruşca Sergiu prejudiciul moral cauzat la suma de 20000 lei, cuantumul acestuia fiind, în viziunea sa, unul echitabil și proporțional suferințelor cauzate persoanei sale, prin injurie, de către pârâtul Parmacli Vasile.

La cererea de chemare în judecată pârâtul Parmacli Vasile nu a prezentat referință.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 mai 2023, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivarea soluției sale instanța de fond a reținut, ca pretenția încasării prejudiciul moral pretins a fi cauzat în mărime de 20000 lei, simpla constatare a contravenției săvârșite de către pârât (injurie), nu demonstrează existența prejudiciului moral cauzat persoanei, cu atât mai mult că, contrar sarcinii pozitive de probaţiune instituită de art. 118 alin. (1) Codul de procedură civilă, reclamantul nu a stăruit să probeze existența prejudiciului în cuantumul solicitat.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 5 iunie 2023 reclamantul Petrușca Sergiu, a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 28 septembrie 2023, în corespundere cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Petrușca Sergiu, din motivul necorespunderii acesteia prevederilor art. art. 364 şi 365 Cod de procedură civilă, fiind acordat părții apelante termen calculat din data comunicării încheierii,

pentru a prezenta cererea de apel întocmită conform cerințelor legale. Concomitent s-a explicat, că în caz dacă nu vor fi lichidate neajunsurile indicate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită. În interiorul termenului acordat de instanța de apel, partea apelantă a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs apelului, în consecință, prin încheierea instanței de apel din 2 noiembrie 2023, s-a acceptat pentru examinare cererea de apel declarată, fiind intentată procedura în apel.

În motivarea apelului partea apelantă a indicat, că consideră nefondată concluzia instanţei de fond expusă în hotărârea contestată, prin care se pretinde, că chipurile reclamantul nu a indicat şi nu a probat concret prin ce s-au manifestat pricinuirea/cauzarea reală a prejudiciului moral cauzat de către Parmacli Vasile, precum şi legătura de cauzalitate între prejudiciul moral cauzat cu acţiunile părţii pârâte.

În acest context declară partea, că atât în conţinutul cererii de chemare în judecată, cît și la examinarea cauzei în instanţa de fond reclamantul a explicat că prejudiciul moral (suferinţele psihice) i-a fost cauzat/pricinuit de către Parmacli Vasile ca urmare a injuriilor aduse de către ultimul, cu folosirea cuvintelor necenzurate în adresa reclamantului, care i-au lezat onoarea şi demnitatea de om, fapt ce a fost probat prin înscrisurile anexate la acţiune, şi anume:procesul-verbal cu privire la contravenţie Seria nr. MAI 05778424 din 20.12.2022 și Raportul agentului constatator adresat şefului Inspectoratului de Poliţie Botanica.

Susține apelantul, că chiar prin explicaţiile intimatului făcute în prima instanţă, acesta a recunoscut că ,,a înjurat puţin, doar câteva minute ” or, exclusiv nici o persoană din lume cu un psihic şi discernământ normal şi sănătos, nu ar fi primit satisfacţie şi bunurie, precum şi nu ar fi fost fericit ca urmare a injuriilor, cu folosirea cuvintelor necenzurate, aduse în adresa sa, care i-ar fi lezat onoarea şi demnitatea de om.

Suplimentar a relevat, că prejudiciul moral cauzat reclamantul s-a manifestat, prin stres, neliniște, a suferit sentimente de anxietate, perturbare a vieţii, discomfort şi retrăire, imposibilitatea savurării modului obişnuit de trai, incapacitate de a se bucura în modul cuvenit de garanţiile prescrise de Lege, toate aceste stări materializându-se într-o suferinţă psihică considerabilă, care depăşeşte măsura a ceea ce este considerat normal suportabil de către om (societate), din care motiv, concluzia instanţei de fond expusă în hotărârea contestată, prin care se pretinde că, chipurile reclamantul nu ar fi indicat concret, prin ce s-au manifestat prejudicierile aduse reclamantului este vădit declarativă şi lipsită total de suport probant.

Consideră apelantul, ca fiind vădit nefondată şi lipsită de temei legal concluzia instanţei de fond expusă în hotărârea contestată, prin care se pretinde că, chipurile contrar sarcinii pozitive de probaţiune instituită de art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, reclamantul nu a stăruit să probeze existenţa prejudiciului în cuantumul solicitat. Or, după cum a indicat reclamantul, luînd în consideraţie gravitatea

suferinţelor psihice suportate de către ultimul ca urmare a prejudiciului moral cauzat de către Parmacli Vasile prin injuriile aduse cu cuvinte necenzurate în adresa lui Petrușca Sergiu, care i-au lezat onoarea şi demnitatea de om, mărimea prejudiciului moral a fost evaluat de către reclamant la suma de 20 000 lei, iar instanţa de judecată deja, conducându-se de prevederile art.2037 Cod Civil, urma în mod obiectiv, ţinând cont de cumulul circumstanţelor cauzei, să detemine mărimea (cuantumul) prejudiciului moral cauzat reclamantului de către pârât.

Se mai menționează în cererea de apel, că este nefondată și lipsită total de temei legal alegaţiile instanţei de fond, precum că, participarea la relaţiile civile şi chiar existenţa unei fapte ilicite, nu reprezintă în sine temei de încasare a careva sume în acest sens. Or, chiar în textul cererii de chemare în judecată, explicaţiilor şi alegaţiilor scrise, reclamantul a făcut trimitere la mai multe prevederi legale stipulate cât în Codul Contravenţional, atât şi în Codul Civil, care, prin coroborarea lor, expres prevăd şi permit (acordă dreptul) persoanei ca, în cazul existenţei unei fapte ilicite îndreptate împotriva sa, să-şi apere pe cale judiciară drepturile şi interesele sale legitime (patrimoniale şi/sau nepartrimoniale), inclusiv să solicite repararea prejudiciului moral cauzat.

Consideră nefondată şi lipsită de temei legal şi probant concluzia instanţei de fond, prin care se pretinde că constatarea încălcării reprezintă, în sine, o satisfacţie suficientă, fără a mai fi necesară acordarea unei compensaţii pecuniare. Or, potrivit mai multor hotărâri judecătoreşti pe cauzele civile privitor la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție, instanțele de judecată, inclusiv Curtea de Apel Chișinău, se pronunță într-u admiterea cerinței privind compensarea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și respectiv dispun încasarea prejudiciului moral de la persoana care a comis contravenția în cauză.

La cererea de apel declarată, intimatul Parmacli Vasile nu a prezentat referința.

Apelantul Petrușca Sergiu în ședința instanței de apel a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia în sensul declarat.

Intimatul Parmacli Vasile, fiind citat legal, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat. Urmare a acestui fapt și în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul a decis examinarea pricinii în lipsa acestuia.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces şi a materialelor din dosar, Colegiul consideră apelul declarat de Petrușca Sergiu neîntemeiat și necesar a fi respins, din următoarele considerente.

Termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

După cum a fost indicat anterior, la 5 iunie 2023 apelantul Petrușca Sergiu, a contestat hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/, dispozitivul căreia a fost pronunțat la 30 mai 2023. Astfel se constată că apelul a fost declarat în interiorul termenului acordat de Lege.

Cadrul legal pertinent aplicabil speței.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel după ce judecă apelul este în drept admită apelul și să caseze parțial sau integral hotărârea primei instanțe, cu adoptarea unei noi hotărâri.

Potrivit dispozițiilor art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

De asemenea, în limitele apelului dedus judecării, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului 4 patrimonial

și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție. Potrivit art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune. Alin. (2) al aceluiași articol declară că prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Astfel, Colegiul civil relevă, că prin prejudiciu se înțelege rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane. Respectiv, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent.

În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

Instanța de apel va nota, că pentru a putea da naștere răspunderii patrimoniale, prejudiciul trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să fie efectiv, să fie real și cert și să fie cauzat direct în patrimoniul reclamantului.

În conformitate cu prevederile art. 2036 alin. (1) și alin. (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 2037 Cod civil (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate; (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate; (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Starea de fapt constatată. Concluziile și aprecierea instanței de apel.

Din materialele pricinii rezultă, că înainînd acțiunea împotriva pîrîtului Parmacli Vasile, reclamantul Petrușca Sergiu a solicitat încasarea de la pârâtul Parmacli Vasile în beneficul său a prejudiciului moral cauzat prin contravenție în mărime de 20000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 100 lei pentru taxa de stat.

Prima instanță, fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeiniciei acțiunii, respingând-o în acest sens.

Exprimându-și dezacordul cu hotărârea instanței de fond, a contestat-o cu apel, invocând argumentele expuse mai sus.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii instanţei ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel, referința şi materialul probator, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chișinău conchide că soluţia instanţei de fond privind respingerea acțiunii este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

Iniţial, cu referire la circumstanţele cauzei, în esenţă, reliefate şi de instanţa de fond, Colegiul relevă, că la 6 decembrie 2022 reclamantul Petrușca Sergiu a depus plângere la Inspectoratul de Poliție Botanica al Direcției de Poliție mun. Chișinău, prin care a solicitat atragerea la răspundere contravențională a lui Parmacli Vasile pentru injuria adusă prin intermediul telefonului în adresa sa la data de 05.12.2022.

În consecință, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție seria nr. MAI 05778424 din 20 decembrie 2022, Parmacli Vasile a fost sancționat contravențional în baza art. 69 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată amenda în mărime de 15 unități convenționale. Procesul-verbal și decizia de sancționare contravențională din 20 decembrie 2022 nu au fost contestate de pârâtul Parmacli Vasile.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, dacă prin contravenție a fost cauzat un prejudiciu, persoana prejudiciată este în drept să-și valorifice pretențiile civile în procedură civilă. Persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenție îl poate apăra prin acțiune civilă depusă conform legislației procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial și a celui nepatrimonial cauzate prin contravenție.

Completul relevă, că prin prejudiciu se înțelege rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane. Respectiv, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent. În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

În acest context, instanța de apel notează, că apelantul Petrușca Sergiu pretinde încasarea prejudiciul în temeiul art. 1998 Cod Civil, care reglementează, că cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial cauzat prin acţiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăţie se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Totodată, potrivit prevederilor art. 2022 alin. (1) Cod civil se consideră că persoana a cauzat prejudiciul dacă el constituie consecinţa faptei acelei persoane ori consecinţa izvorului de pericol pentru care acea persoană răspunde conform legii.

Colegiul judiciar consideră că, în cazul din speță prin comiterea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (1) Cod contravențional, intimatul Parmacli Vasile în nici un mod nu a prejudiciat drepturile personale nepatrimoniale a apelantului Petrușca Sergiu și astfel nu i-a cauzat suferințe morale.

În acest sens, Colegiul judiciar constată, că din probele prezentate de reclamant rezultă cer, că acesta, având calitatea procesuală de victima, prin comiterea contravenției de Parmacli Vasile, i-a fost cauzat prejudiciu moral. Colegiul nu poate admite concluzia instanței de fond, prin care reclamantul nu a demonstrat cauzarea prejudiciului moral. Or, circumstanțele demonstrate de reclamant, potrivit cărora Parmacli Vasile, prin comiterea unei fapte ilicite, care se califică ca faptă penală cu pericol social redus, indică la cauzarea și a prejudiciului moral victimei. Astfel, în situația descrisă, Colegiul conchide, ca fiind una incorectă, concluzia instanței de fond, deoarece reclamantul a demonstrat cauzarea prejudiciului moral prin comiterea unei fapte ilicite din partea pârâtului. Mai mult, ultimul nici nu a negat acest fapt și nu s-a opus pretenției înaintate de reclamant și circumstanțelor invocate de acesta.

În același sens Colegiul face referire la dispozițiile art. 123 alin. (3) și alin. (6) Cod de procedură civilă, potrivit cărora sentinţa pronunţată de instanţa judecătorească într-o cauză penală /iar decizia agentului constatator adoptată în cadrul unei proceduri contravenționale are aceiași putere juridică/, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanţa chemată să se pronunţe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia s-a pronunţat sentinţa numai dacă aceste acte au avut loc şi numai în măsura în care au fost săvârșite de persoana în cauză. Faptele invocate de una din parţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Astfel, deoarece Colegiul a constatat, că intimatul Parmacli Vasile a acționat cu vinovăția față de apelantul Petrușca Sergiu, la caz fiind întrunite condițiile răspunderii delictuale prevăzute de art. 1998 din Codul civil și, deoarece potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel, iar reclamantul/apelant Petrușca Sergiu a probat, prin prisma normei legale citate supra, comiterea de intimatul/pârât Parmacli Vasile a unei fapte ilicite, instanța de apel conchide necesar a repara, din contul persoanei vinovate, a prejudiciul moral cauza, urmând a fi determinat cuantumul acestuia. Or, în situația existentă, simpla supunere a persoanei vinovate la răspundere publică, prin aplicarea amenzii contravenționale, nu poate constitui satisfacție echitabilă în raport cu victima și în partea reparării prejudiciului moral.

Respectiv, deoarece instanța a stabilit existența premiselor pentru a obliga persoana vinovată de comiterea contravenției la repararea prejudiciului moral cauzat

victimei, Colegiul va analiza argumentele reclamantului privind cuantumul echivalatului bănesc al acestui prejudiciu.

În acest sens Colegiul relevă că, potrivit dispozițiilor art. 2036 Cod civil:

(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

De asemenea, potrivit art. 2037 Cod civil:

(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Astfel Colegiul, analizând materialele cauzei, modul de comitere a faptei ilicite, gravitatea acesteia și pericolul social redus, impactul asupra victimei, concluzionează că cuantumul despăgubirii bănești cu titlu de reparare a prejudiciului moral cerut de reclamant, de 20000 MDL este exagerat și vădit neproporțional circumstanțelor și situației de fapt constatate. Potrivit acestor circumstanțe Colegiul

conchide că echivalentul bănesc al despăgubirii morale, suficient pentru a acorda o satisfacție echitabilă victimei constituie suma de 1000 MDL, în asemenea mod fiind restabilită echitatea în actualul caz pentru fapta ilicită comisă de pârât în raport cu reclamantul.

Totodată, deoarece Colegiul a intervenit în soluția instanței de fond, prin admiterea acțiunii, urmează a fi soluționată și chestiunea de compensare a cheltuielilor de judecată potrivit prevederilor art. 94 Cod de procedură civilă. Or, la depunerea acțiunii și cererii de apel reclamantul a achitat taxa de stat și, corespunzător, aceasta urmează a fi compensată de la pârâtul/intimat. Respectiv, Colegiul va încasa de la Parmacli Vasile în folosul lui Petrușca Sergiu taxa de stat pentru cererea de chemare în judecată, în sumă de 100 MDL și taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 75 MDL.

Astfel fiind, Completul judiciar reține, că hotărârea primei instanțe este incorectă, fiind adoptată cu reținerea greșită a stării de fapt și aplicarea incorectă a normelor de drept material, urmând a fi casată și adoptată o soluție nouă, de admitere parțială a acțiunii înaintate.

Reieșind din cele relatate și în conformitate cu prevederile art. art. 385 lit. c) și 389-390 Cod de procedură civilă Colegiul, -

d e c i d e :

Admite cererea de apel declarată de Petrușca Sergiu.

Casează hotărârea Judecătoriei Chișinău /sediul Centru/ din 30 mai 2023, pronunțată în cadrul cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Petruşca Sergiu către Parmacli Vasile cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată și, în pricină, pronunță o nouă hotărâre prin care admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Petruşca Sergiu către Parmacli Vasile cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încasează de la Parmacli Vasile în folosul lui Petruşca Sergiu echivalentul bănesc al prejudiciului moral cauzat prin contravenție în sumă de 1000 (una mie) MDL. În rest, pretenția de reparare a prejudiciului moral care excedă suma încasată se respinge.

Compensează cheltuielile de judecată prin încasarea de la Parmacli Vasile în folosul lui Petruşca Sergiu taxa de stat pentru cererea de chemare în judecată, în sumă de 100 (una sută) MDL și taxa de stat aferentă cererii de apel, în sumă de 75 (șaptezeci și cinci) MDL.

Decizia este definitivă şi executorie din data adoptării, dar cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței **Ana Panov**
Judecător

Judecătorii **Viorica Mihaila**

Vitalie Cotorobai